

Fjerdedeel, hvilken Fjerdedeel. efter § 16 forfalder til Betaling den anden Termin, som indtræffer, efterat Overdragelsesvilkårene ere endelig fastsatte. Der er i den 7de § givet Udfigt til, at Halvdelen heraf, eller $\frac{1}{2}$, kan erholdes til Raans af Staten. Resten af Kjøbesummen, som bliver staaende i Gaarden, forfalder derimod efter § 17 først til Udbetaling den tredje Termin, der indtræffer efter det Tidspunkt, da Fæstes eller Forpagtningsretten vilde være ophørt, dersom Gaarden ikke var bleven overdragen Bonden til Selveiendom. Saalænge, indtil dette indtræder, staaer nu Forholdet hen. Efter § 10 skal imidlertid, som jeg allerede før berørte, den nye Eier kun svare de Afgifter, der efter Brugscontracten paahvilede Gaarden, og i disse Afgifter bliver endda, efter § 11, at afforte Renten af den Deel af Kjøbesummen, der er udbetalt. Consequentsen heraf har paatrængt Forslagsstilleren den Bestemmelse, som indeholdes i § 12, at, naar denne Rente udgjør mere end Afgifterne, skal Godseieren godtgjøre Bonden det oversthydende Beløb — Godseieren kan altsaa forsaavidt komme i den Stilling, at maatte give Bonden, sin forrige Fæste, Penge til. De tre Fjerdedele af Kjøbesummen skulle, som sagt, først udbetales den 3die Termin efter det Tidspunkt, da Brugscontracten vilde være udløbet; indtil den Tid skal den sidstnævnte Deel af Kjøbesummen henstaae i Gaarden uopfigelig fra Godseierens Side, der skal imidlertid ingen Renter svares deraf, der skal ingen Amortisation finde Sted. Nu tillader jeg mig at spørge: er dette i Virkeligheden eller kun efter Skønnet en fuld Erstatning? Er det, idet man forlangter, at Eieren skal opgive sin Eiendom, i Sandhed en fuldstændig Erstatning, naar man siger til ham: Du skal have en Kjøbesum, efter Taxation, heraf faaer Du vel strax udbetalt en Fjerdedeel, men Du skal svare Renter af denne Fjerdedeel, de gamle Fæsteafgifter blive staaende, og af Resten af Kjøbesummen faaer Du ingen Rente. Og naar faaer

han de $\frac{3}{4}$ af Capitalen? Ja, det veed kun Vorherre; men det vide vi, at der kan hengaae mange Aar, inden han kan faae dem, mange Aar, i hvilken denne større Andeel af Kjøbesummen henstaaer uopfigelig. Der kan i disse Aar indtræffe mange Uheld, mange for den forrige Eier, der nu er bleven Panthaver, ugunstige Omstændigheder i Conjecturerne; men han maa staae og see derpaa, han maa finde sig deri, Staten har paalagt ham denne Risiko. Imidlertid indeholder dog Lovforslagets § 15 en Bestemmelse, som vil kunne medføre, at Capitalen under visse Betingelser tidligere kan forfalde til Betaling, nemlig naar Bonden afhænder Gaarden eller ved Execution sættes ud af dens Besiddelse. Men hvad om Bonden ikke sælger, heller ikke ved Execution sættes ud af Gaardens Besiddelse — § 15 er altsaa uanvendelig — men han derimod lader Pantet forfalde? hvad Ret forbeholder da Lovudkastet Godseieren? Ingen. Eller hvad om han paadrager sig betydelige Skatterestancer? herom gjælder det Samme. Og endelig — jeg gjentager det — kunne der indtræde aldeles uberegnelige, men dybt indgribende Forandringer i Priisforholdene, for hvilke Godseieren ligeledes er stillet blot i dette lange Tidsrum, hvortil de tre Fjerdedele af Kjøbesummen fra hans Side henstaae uopfigelige og uden af Bonden at forrentes. Er dette billigt og retfærdigt? Den ærede Forslagsstiller har selv havt Tvivl herom; han har gjort opmærksom paa, at det dog kunde være et Spørgsmaal, om der ikke i alt Fald burde sættes en bestemt Grændse for det Tidsrum, i hvilket saaledes de gamle Afgifter skulde vedblive at svares, men han har selv meget rigtigt bemærket, at, skulde et Maximum bestemmes, maatte der ganske vist ogsaa sættes et Minimum, og han har selv erklæret, og det med Føie, at et saadant System ikke vilde kunne anbefales. Jeg skal saaledes ikke gaae nærmere ind derpaa, da Forslagsstilleren selv ikke har gjort dette.